

Till berörd remissinstans

Angående remissen om Revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd

Detta gäller remissvar på ”Revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd”

Dnr: 150-2129/2016

Socialnämnden har i december 2016 fattat beslut om förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd.

Riktlinjerna har reviderats utifrån ny lagstiftning och förändring i praxis samt utifrån ett antal politiska beslut i Stockholms stads budget för år 2015 och 2016. Därtill har riktlinjernas disposition ändrats något och tydligare hänvisningar till Socialstyrelsens föreskrifter och handböcker lagts in. En genomgång av de större förändringarna återfinns i socialförvaltningens tjänsteutlåtande.

Rättelse av felaktighet

I socialnämndens förslag till riktlinjer finns ett avsnitt som rör nyanlända i gymnasieåldern och deras möjlighet att studera på invandrarintroduktion inom det individuella programmet, IVIK (s. 73). Det åsyftade introduktionsprogrammet finns inte längre och nyanlända i gymnasieåldern omfattas idag av den så kallade språkinstruktionen inom gymnasieskolan. Bestämmelsen bör därför utgå. Dock bör det som gäller ifall ungdomen istället väljer att studera på SFI kvarstå.

Ekonomiskt bistånd till papperslösa barn

Förslaget att kunna ge ekonomiskt bistånd till papperslösa barn tar sin utgångspunkt i vad som är barnets bästa. Barn som under lång tid lever mer eller mindre gömda riskerar att varken få en dräglig tillvaro socialt, ekonomiskt och vad avser tillgången till skola. Därför är det rimligt att kunna ge ekonomiskt bistånd till denna grupp.

Det föreslagna regelverket är inte tänkt att ersätta den rättsliga ansvarsfördelning som finns inom Europeiska Unionen idag.

Ekonomiskt bistånd till papperslösas barn omfattar därmed bara tredjelandsmedborgare. EU-medborgare som inte har uppehållsrätt kommer enbart att kunna omfattas av nödhjälp. I övrigt åvilar ansvaret för dessa personer respektive medlemsstat. Stockholm hävdar principiellt denna ansvarsfördelning.

Det finns en viss rättslig osäkerhet om definitionen av papperslösa. Därför föreslås nu denna ändring vara klart uttalat baserat på begreppet tredjelandsmedborgare. I den mån rättsliga instanser skulle ändra innebörden av papperslösa att omfatta även EU-medborgare och därmed kraftigt utvidga det åtagande som det föreslagna beslutet innebär kommer Stockholm ompröva sitt beslut att bevilja ekonomiskt bistånd till papperslösas barn.

Därtill rymmer förslaget en rad osäkerhetsfaktorer. Gruppen, och behoven i gruppen, är av förklarliga skäl svår att identifiera och på samma sätt är kostnaderna svåra att på förhand beräkna. Det är därför angeläget att det ekonomiska biståndet kan redovisas på ett sådant sätt att det går att följa upp ekonomiska konsekvenser av beslutet. En ekonomisk utvärdering ska ske efter att regelverket tillämpats i ett år.

På samma sätt följer att socialtjänstens arbete kan påverkas. Precis som allt annat ekonomiskt bistånd ska besluten utgå ifrån en individuell prövning av familjens ekonomiska villkor och syfta till att stärka vårdnadshavarnas möjligheter att bli självförsörjande. Flera av de verktyg, jobbtorg mm, som är tillgängliga för andra grupper kommer inte vara tillgänglig för denna grupp. Samtidigt är det viktigt att kraven på aktivitet syftande till självförsörjning är lika starka som mot andra grupper. Eftersom målgruppen kan antas både vara svårare att följa upp och stödja till självförsörjning kan detta därmed innebära ökad arbetsbörda för socialtjänsten. Som en del av en utvärdering av beslutet behöver även denna aspekt värderas.

Justitieombudsmannen (JO) har i beslut från den 20 april 2017, dnr 565-2017, klargjort kommunernas ansvar att på begäran lämna ut uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Migrationsverket eller migrationsdomstolarna om uppgifterna behövs för att t.ex. avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller att verkställa ett beslut om utvisning eller avvisning. Det är JOs bedömning att utlänningslagens 17 kap 1 § inte lämnar utrymme för socialtjänsten att göra egna bedömningar. Stockholms stad har ingen annan uppfattning än JO i denna fråga.